

V Bruseli 28. 5. 2020
COM(2020) 450 final

2018/0196 (COD)

Zmenený návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

**ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja,
Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú
transformáciu a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre
uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a
Nástroj na riadenie hraníc a víza**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Európska komisia prijala 29. mája 2018 legislatívne návrhy, ktorými sa má riadiť využívanie finančných prostriedkov v rámci politiky súdržnosti na obdobie 2021 – 2027¹ a ktorých podstatou je sústredenie podpory z fondov na niekoľko kľúčových politických priorít EÚ.

Európske hospodárstvo čelilo začiatkom tohto roka hlbokému a bezprecedentnému vonkajšiemu symetrickému šoku, ku ktorému došlo v dôsledku pandémie COVID-19. Po bezprostrednom tlaku na zdravotnícke systémy, ktorý sprevádzal desivý nárast počtu obetí na ľudských životoch, sa náhle objavili závažné sociálne a ekonomické dôsledky.

Táto situácia spôsobí výrazný pokles hospodárskych výstupov, zníženie počtu hospodárskych subjektov a prudký nárast nezamestnanosti a chudoby. V nasledujúcich rokoch z nej zároveň vyplynú významné výzvy v oblasti verejných financií a riadenia dlhu, čo zase môže viesť k obmedzeniu verejných investícií potrebných na obnovu a rozvoj hospodárstva.

V okamžitej reakcii na túto situáciu sa už pristúpilo k prispôsobeniu nástrojov politiky súdržnosti, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii v rámci programov na obdobie 2014 – 2020. V tejto súvislosti sa s cieľom posilniť zdravotnícke systémy členských štátov prostredníctvom vyšších investícií a podporiť hospodárske subjekty a pracovníkov vykonala prvá zmena² nariadenia (EÚ) č. 1303/2013. Po tejto nasledovala druhá zmena³, ktorej cieľom bolo poskytnúť členským štátom mimoriadnu flexibilitu pri riadení a úpravách svojich programov, ak je to potrebné v záujme riešenia danej krízovej situácie.

Komisia okrem toho navrhuje naplno využiť potenciál rozpočtu EÚ na mobilizáciu investícií a prednostné vynakladanie finančnej podpory v prvých kľúčových rokoch obnovy. Tieto návrhy sú založené na dvoch pilieroch. Jedným z nich je pohotovostný Európsky nástroj obnovy, ktorým sa dočasne zvýši finančná kapacita rozpočtu EÚ vďaka využitiu rezervy v rozpočte EÚ na získanie dodatočných finančných prostriedkov na finančných trhoch. Druhým je posilnený viacročný finančný rámec na obdobie 2021 – 2027. Komisia navrhuje posilniť kľúčové programy prostredníctvom Európskeho nástroja obnovy s cieľom rýchlo nasmerovať investície tam, kde sú najviac potrebné, posilniť jednotný trh, zintenzívniť spoluprácu v oblastiach ako zdravotníctvo a krízové riadenie a poskytnúť Únii rozpočet náležite zodpovedajúci podmienkam dlhodobého prechodu na odolnejšiu, zelenšiu a digitálnejšiu Európu a pritom podporovať zásady Európskeho piliera sociálnych práv.

Tento návrh patrí do druhého uvedeného piliera. V období 2021 – 2027 budú musieť investície v rámci politiky súdržnosti dlhodobo fungovať ako nástroje slúžiace na zvyšovanie rastu a konvergenzie, a to počnúc rokom 2021, keď sa podľa očakávania začne hospodárstvo EÚ zotavovať z hlbokej recesie.

V tejto súvislosti je zrejmá opodstatnenosť koncepcie politiky súdržnosti na obdobie 2021 – 2027 vychádzajúcej zo stratégií rastu, ktoré obstoja aj v budúcnosti. Táto koncepcia sa vyznačuje tematickou koncentráciou so zameraním na hospodársku konkurencieschopnosť, agendu zelenej dohody a podporu Európskeho piliera sociálnych práv. Je nevyhnutné

¹ COM(2018) 375 final.

² Nariadenie (EÚ) 2020/460.

³ Nariadenie (EÚ) 2020/558.

zabezpečiť priaznivé podmienky na rýchlu obnovu vedúcu k hospodárskemu rozvoju EÚ a súčasne naplňať cieľ zmluvy spočívajúci v podpore konvergencie a znižovaní rozdielov. Pri poskytovaní podpory je potrebné osobitne prihliadať na regióny, ktoré kríza postihla najviac a ktoré sú menej pripravené na návrat k predkrízovému fungovaniu.

Na druhej strane náhly a v značnej miere nečakaný výskyt pandémie poukazuje na potrebu väčšej flexibility a pohotovosti politiky súdržnosti. Členským štátom treba poskytnúť predovšetkým dodatočnú flexibilitu pri prevode zdrojov medzi jednotlivými fondmi, a to kedykoľvek v priebehu programového obdobia.

Zároveň je nevyhnutné, aby boli v právnom rámci politiky súdržnosti ustanovené mechanizmy, ktoré možno rýchlo uplatniť, ak by Únia v nasledujúcich rokoch čelila ďalším podobným šokom. Obdobne sa v reakcii na mimoriadne a nezvyčajné okolnosti navrhujú opatrenia zamerané na využívanie fondov s cieľom zabezpečiť, aby sa za okolností, ktorých sa týkajú stanovené kritériá, mohli poskytnúť výnimky z určitých pravidiel uľahčujúce reakciu na danú situáciu. V tejto súvislosti by Komisia mala byť splnomocnená prijímať vykonávacie akty s cieľom stanoviť dočasné opatrenia, a tak pomôcť pri riešení mimoriadnych a nezvyčajných okolností.

Napokon treba spomenúť, že pandémie COVID-19 oslabila schopnosť prijímateľov včas dokončiť operácie podporované v rámci programov na obdobie 2014 – 2020, a to v dôsledku oneskorení pri implementácii a súvisiacich nedostatkoch. Vzhľadom na rozpočtové dôsledky krízy možno prijímatelia nebudú schopní financovať dokončenie príslušných operácií pred termínom ich ukončenia. V tejto súvislosti by sa mala poskytnúť ďalšia flexibilita, vďaka ktorej bude možné operácie vykonávať fázovo.

Tieto navrhované úpravy dopĺňa paralelný návrh na zmenu návrhu nariadenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde⁴ s cieľom posilniť pripravenosť zdravotníckych systémov a lepšie využívať potenciál kultúry a cestovného ruchu vzhľadom na ich zraniteľnosť voči kríze a ich kľúčový význam vo viacerých regiónoch. Tento návrh takisto sprevádza navrhovaná zmena návrhu nariadenia o Európskom sociálnom fonde plus⁵, ktorej cieľom je posilniť podporu opatrení zameraných na zamestnanosť mladých ľudí a chudobu detí a pritom sa ešte viac zamerať na podporu pracovnej sily pri zelenej a digitálnej transformácii.

Na úrovni Únie je európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík rámcom na určenie priorít týkajúcich sa národných reforiem a investícií vrátane podpory z fondov. V posledných rokoch sa medzi procesom európskeho semestra a investíciami v rámci politiky súdržnosti vytvorili pevné väzby, vďaka ktorým je daná politika osobitne vhodná z hľadiska realizácie investícií identifikovaných v rámci procesu európskeho semestra. Už počas procesu európskeho semestra sa podarilo vymedziť konkrétne prioritné oblasti, v ktorých je potrebné prednostne vynaložiť verejné investície na účely obnovy a rozvoja hospodárstva.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Návrh sa obmedzuje na cielené zmeny návrhu nariadenia, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre

⁴ COM(2018) 372 final.

⁵ COM(2018) 382 final.

vnútornú bezpečnosť a Nástroj na riadenie hraníc a víza (ďalej len „návrh VN“), pričom sa v ňom zachováva súlad s ostatnými politikami Únie.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Návrh vychádza z článku 322 ods. 1 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), ktorý tvorí právny základ pre prijímanie nariadení, ktorými sa stanovujú rozpočtové pravidlá upravujúce najmä postup zostavovania a plnenia rozpočtu a predkladania a auditu účtov.

Zároveň vychádza aj z článkov 177 a 349 ZFEÚ.

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Návrhom sa nemení spôsob poskytovania pomoci v rámci politiky súdržnosti, ktorý sa naďalej realizuje v rámci zdieľaného riadenia.

Zdieľané riadenie sa opiera o zásadu subsidiarity, keďže Komisia deleguje úlohy v oblasti strategického programovania a implementácie na členské štáty a regióny. Takisto sa ním obmedzuje činnosť Únie na opatrenia, ktoré sú nevyhnutné pri dosahovaní cieľov stanovených v zmluvách.

• Proporcionalita

Návrh predstavuje obmedzenú a cielenú zmenu, ktorá nepresahuje rámec opatrení potrebných na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v poskytnutí dodatočnej flexibility pri riadení programov a v zlepšení schopnosti reakcie v záujme úpravy kľúčových vykonávacích ustanovení, pričom je jeho ambíciou riešenie potenciálnych symetrických šokov v budúcnosti.

Vďaka navrhovanému splnomocneniu bude môcť Komisia v prípade budúcich kríz prijať na obmedzené časové obdobie istý súbor okamžitých opatrení. Návrh je preto v súlade so zásadou subsidiarity.

• Výber nástroja

Týmto návrhom sa mení návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

• Hodnotenia ex post/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov

Neuplatňuje sa.

• Konzultácie so zainteresovanými stranami

Neuskutočnili sa žiadne konzultácie s externými zainteresovanými stranami. Návrh však nadväzuje na rozsiahle konzultácie s členskými štátmi a Európskym parlamentom, ktoré sa uskutočnili v priebehu posledných týždňov.

• Získavanie a využívanie expertízy

Neuplatňuje sa.

- **Posúdenie vplyvu**

K návrhu VN bolo pripojené posúdenie vplyvu. V posúdení vplyvu sa potvrdil systém realizácie navrhovaný v prípade týchto fondov, čo sa premietlo do návrhu VN z 29. mája 2018.

Navrhované úpravy týkajúce sa návrhu VN majú obmedzený rozsah a cielený charakter a netýkajú sa úpravy štruktúry a základných prvkov pôvodného návrhu. Prinášajú iba obmedzené zlepšenia a úpravy vychádzajúce z poznatkov získaných v kontexte pandémie COVID-19 a jej vplyvov. Samostatné posúdenie vplyvu sa preto nerealizovalo.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Navrhované úpravy týkajúce sa návrhu VN majú obmedzený rozsah a cielený charakter a netýkajú sa úpravy prvkov, ktoré by boli významné z hľadiska kontrol regulačnej vhodnosti a zjednodušenia.

- **Základné práva**

Návrh nemá žiadny vplyv na základné práva, keďže sa ním nemenia príslušné prvky návrhu VN z 29. mája 2018.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Navrhovaná úprava nemá za následok žiadne zmeny návrhu ďalšieho viacročného finančného rámca na obdobie 2021 – 2027⁶.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány implementácie, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Neuplatňuje sa.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Navrhované zmeny návrhu VN sa týkajú týchto prvkov:

- vyššia flexibilita pri prevode zdrojov medzi fondmi, ktorá je doplnená o dodatočnú flexibilitu pri prevodoch medzi EFRR, ESF+ alebo Kohéznym fondom podľa článku 21;
- splnomocnenie, na základe ktorého je Komisia oprávnená prijímať vykonávacie akty, ktorými sa v reakcii na mimoriadne a nezvyčajné okolnosti umožňujú dočasné opatrenia týkajúce sa využívania fondov a vďaka ktorým možno:
 - zvýšiť priebežné platby o 10 percentuálnych bodov,
 - vybrať už dokončené operácie,
 - umožniť spätnú oprávnenosť operácií,
 - predĺžiť lehoty na predloženie dokumentov a údajov;

⁶ COM(2018) 322 final.

- zníženie prahovej hodnoty pre operácie, ktorých vykonávanie možno v rámci dvoch programových období vykonávať fázovo, na 5 miliónov EUR.

Zmenený návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj na riadenie hraníc a víza

Návrh Komisie COM(2018) 375 sa mení takto:

1. Vkladá sa toto odôvodnenie (15a):

„(15a) S cieľom poskytnúť členským štátom flexibilitu pri alokácii a úprave alokácie finančných zdrojov v súlade s ich osobitnými potrebami je potrebné umožniť im na začiatku programového obdobia alebo počas fázy implementácie požiadať o obmedzené prevody z fondov do ktoréhokoľvek iného nástroja v rámci priameho alebo nepriameho riadenia alebo medzi predmetnými fondmi.“

2. Vkladá sa toto odôvodnenie (20a):

„(20a) V záujme rýchlej reakcie na mimoriadne a nezvyčajné okolnosti v zmysle Paktu stability a rastu, ktoré môžu vzniknúť počas programového obdobia, by sa mali v reakcii na takéto okolnosti stanoviť dočasné opatrenia na uľahčenie využívania fondov.“

3. Odôvodnenie (71) sa nahrádza takto:

„(71) Na Komisiu by sa mali preniesť vykonávacie právomoci s cieľom zabezpečiť jednotné podmienky prijímania partnerských dohôd, prijímania alebo zmeny programov, ako aj uplatňovania finančných opráv. Vykonávacie právomoci týkajúce sa formátu, ktorý sa má používať na podávanie správ o nezrovnalostiach, na elektronické údaje, ktoré sa majú zaznamenávať a uchovávať, ako aj na vzor záverečnej správy o výkonnosti, by sa mali realizovať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011(*). Napriek všeobecnej povahe týchto aktov by sa mal používať konzultačný postup, keďže sa v nich stanovujú len technické aspekty, formuláre a vzory. Vykonávacie právomoci vo vzťahu k stanoveniu rozdelenia finančných alokácií pre EFRR, ESF+ a Kohézny fond by sa mali prijať bez komitologických postupov, keďže iba odrážajú uplatnenie danej vopred určenej metodiky výpočtu. Okrem toho by sa mali bez komitologických postupov prijať vykonávacie právomoci v súvislosti s dočasnými opatreniami týkajúcimi sa využívania fondov v reakcii na mimoriadne okolnosti, keďže rozsah uplatňovania je určený v Pakte stability a rastu a je obmedzený na opatrenia stanovené v tomto nariadení.

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).“

4. V článku 1 sa odsek 2 nahrádza takto:
- „2. Toto nariadenie sa neuplatňuje na zložku Zamestnanosť a sociálna inovácia ESF+, ani na priamo alebo nepriamo riadené zložky ENRF, AMIF, ISF a BMVI, s výnimkou technickej pomoci na podnet Komisie.“
5. V článku 8 sa písmeno d) nahrádza takto:
- „d) v prípade potreby rozdelenie finančných zdrojov podľa kategórie regiónov vypracované v súlade s článkom 102 ods. 2 a sumy alokácií navrhované na prevod podľa článkov 21 a 105 vrátane odôvodnenia takýchto prevodov;“.
6. Článok 21 sa mení takto:
- a) Odsek 1 sa nahrádza takto:
- „1. Členské štáty môžu v partnerskej dohode alebo v žiadosti o zmenu programu požiadať o prevod prostriedkov v celkovej výške maximálne 5 % pôvodnej národnej alokácie z každého fondu do ktoréhokoľvek iného nástroja v rámci priameho alebo nepriameho riadenia.
- Členské štáty môžu v partnerskej dohode alebo v žiadosti o zmenu programu požiadať aj o prevod prostriedkov v celkovej výške maximálne 5 % pôvodnej národnej alokácie z každého fondu do iného fondu alebo fondov. Členské štáty môžu požiadať o dodatočný prevod prostriedkov v celkovej výške maximálne 5 % pôvodnej národnej alokácie podľa fondu medzi EFRR, ESF+ alebo Kohéznym fondom v medziach celkových zdrojov daného členského štátu v rámci cieľa Investovanie do zamestnanosti a rastu.“;
- b) Odsek 3 sa nahrádza takto:
- „3. V žiadostiach o zmenu programu sa musí stanoviť celková suma prevedená za každý rok podľa fondu a prípadne aj kategórie regiónu, pričom tieto žiadosti musia byť riadne odôvodnené a musí k nim byť pripojený revidovaný program alebo programy v súlade s článkom 19.“;
- c) Odsek 5 sa nahrádza takto:
- „5. Ak sa daná žiadosť týka zmeny programu, prevádzať možno len zdroje z budúcich kalendárnych rokov.“
7. Názov hlavy II kapitoly III sa nahrádza takto:
- „Opatrenia spojené s riadnou správou hospodárskych záležitostí a mimoriadnymi a nezvyčajnými okolnosťami“.**
8. Vkladá sa tento článok 15a:

„Článok 15a

Dočasné opatrenia týkajúce sa využívania fondov prijaté v reakcii na mimoriadne a nezvyčajné okolnosti

Ak Rada po [dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia] uzná, že sa vyskytla nezvyčajná udalosť mimo kontroly jedného alebo viacerých členských štátov, ktorá má významný vplyv na finančnú situáciu verejnej správy, alebo prudký hospodársky pokles v eurozóne alebo v Únii ako celku podľa článku 5 ods. 1 desiateho pododseku, článku 6 ods. 3 štvrtého pododseku, článku 9 ods. 1 desiateho pododseku a článku 10 ods. 3 štvrtého pododseku nariadenia (ES) č. 1466/97 (*), alebo neočakávané nepriaznivé hospodárske udalosti s vážnymi nepriaznivými dôsledkami

pre verejné financie podľa článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 (**), Komisia môže prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia a na obdobie vymedzené v tomto rozhodnutí:

- a) odchylné od článku 106 ods. 3 a článku 106 ods. 4 zvýšiť na žiadosť členského štátu priebežné platby o 10 percentuálnych bodov nad uplatniteľnú mieru spolufinancovania, ktorá nesmie presiahnuť 100 %;
- b) odchylné od článku 57 ods. 6 umožniť orgánom členského štátu, aby vybrali na udelenie podpory operácie, ktoré boli fyzicky dokončené alebo plne implementované pred tým, ako sa riadiacemu orgánu predložila žiadosť o financovanie v rámci daného programu, a to za predpokladu, že sa operácia realizuje v reakcii na mimoriadne okolnosti;
- c) odchylné od článku 57 ods. 7 stanoviť, že výdavky na operácie v reakcii na takéto okolnosti môžu byť oprávnené odo dňa, keď Rada potvrdila výskyt uvedených okolností;
- d) odchylné od článku 36 ods. 5, článku 37 ods. 1, článku 39 ods. 2 a článku 44 ods. 3 prvého pododseku predĺžiť lehoty na predloženie dokumentov a údajov Komisii až o 3 mesiace.

(*) Nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1).“

- 9. V článku 111 ods. 1 sa písmeno b) nahrádza takto:
„b) celkové náklady na operáciu presahujú 5 miliónov EUR;“.
 - 10. Prílohy I, II a V sa menia v súlade s prílohou k tomuto návrhu.
- V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*